

Remonstrantse gemeente Rotterdam

Zondag 11 maart 2018

Orgelspel

Welkom (*kerkenraad*) en aansteken van de kaars

Openingslied (allen gaan staan): Psalm 138: 1,2 en 4

AANROEPING

Eeuwige God,
Luisteren willen we naar uw woorden van vrede.
Breng ons tot leven, dan juichen we voor u.
Toon ons toch uw liefde.

Daarom roepen wij:
Wees ons nabij.
g. Want onze hulp is...

INKEER (PSALM 130: 2-5)

Eeuwige God,
Luister aandachtig naar ons.
Heer, als u acht slaat op onze fouten,
kan niemand zich meer staande houden.
Maar u weet te vergeven,
daarom hebben we ontzag voor u.

We stellen onze hoop op u,
we vertrouwen op uw bevrijdend woord.
Daarom stel ons in uw ruimte.
g. Eeuwige God wees ons genadig.

KYRIE (PSALM 112: 3 EN 4)

Eeuwige, God,
Voor wie u trouw zijn, bent u een licht in het duister.
U bent vol mededogen, goedgunstig en rechtvaardig.
U wilt met uw wereld zijn, die u nodig heeft:
daarom bidden wij
g. Kyrie

(allen gaan zitten)

Inleiding kerkdienst

Vandaag, gemeente, krijgt u wat bijzonders. Twee voor de prijs van een. Een theoloog in opleiding en een predikant die u al regelmatig voorbij ziet komen. Inmiddels weet u, dat ik André Meiresonne heb leren kennen toen ik rector bij het Seminarium was. Hij is een Remonstrant uit Den Haag. Van huis uit jurist. Nu student Religious Studies aan de Vrije Universiteit. In dat kader heeft hij hier stage gelopen en heeft u hem eerder op de kansel gezien. Nu is hij werkzaam als communicatie specialist bij onze gemeente. Eerder deed hij dat in Den Haag. Ik vind het een vent die wat te zeggen heeft. Daarom geef ik hem graag alle ruimte.

André heeft met zijn zoon Wriester een reis naar het oosten gemaakt. Duitsland en Polen. En wel naar de plaatsen die ons niet direct vrolijk stemmen. Hij heeft daarvan een film gemaakt. Een worsteling met wat je daar ziet en wat je daar beleeft. Een strijd – als Jacob – om niet los te laten voordat er gezegend wordt.

Inleidende bijbellezing: Psalm 22

²Mijn God, mijn God,
waarom hebt u mij alleen gelaten?

Hoe hard ik ook schreeuw,
u redt mij niet,
u blijft ver weg.

³Overdag roep ik: ‘Mijn God!’
maar u antwoordt niet.

’s Nachts roep ik: ‘Mijn God!’
maar ik krijg geen rust.

⁴God, u bent heilig!
Uw troon staat in de tempel,
daar zingt uw volk voor u.

⁵Onze voorouders hebben op u vertrouwd.
Ze vertrouwden op u, en u bevrijdde hen.

⁶Ze riepen u om hulp, en u redde hen.
Ze vertrouwden op u, en u hebt hen geholpen.

⁷Ik ben minder waard dan een mens,
ik ben niet meer waard dan een worm.

Iedereen beledigt mij,
niemand heeft respect voor mij.
⁸Mensen die mij zien, lachen me uit.
Ze schudden spottend hun hoofd.
⁹Ze zeggen: ‘Vertrouw op de Heer!
Bij hem ben je toch veilig?
Hij zal je wel redden,
hij is toch je vriend?’

Gebed

Eeuwige God,
Samengekomen in uw huis worden we stil.
We worden stil om tot onszelf in te keren.
Om te horen hoe het in ons door raast.
Om daar enigszins van los te komen.
Om te komen bij u.
U die zo ver weg bent, maar ook de zin van ons bestaan, zo hopen wij, zo vermoeden wij.

Uw mensen hebben alle generaties door altijd vragen gesteld.
Ons leven is nooit eenvoudig geweest.
Waar het leven soms een paradijs was, werd het ook vaak een hel.
Mensen waren en zijn wolven voor elkaar.

In deze weken naar Pasen toe staan we daarbij stil.
Het lijden is Jezus, uw Zoon, niet bespaard gebleven.
Een mens bij uitstek was hij. Een inspiratiebron voor velen.
Hij ging de weg die hij wilde gaan.
De weg die hij moest gaan.
De weg van het lijden.

Zijn weg bleef niet steken in het lijden, maar kwam tot het licht.
Geef ons dat licht te zien, in de wereld, in ons eigen leven.
Amen.

Lied 413

Lezing Mattheus 28: 16-20

¹⁶De elf leerlingen gingen naar Galileëa, naar de berg die Jezus hun had genoemd,¹⁷en toen ze hem zagen bewezen ze hem eer, al twijfelden enkelen nog. ¹⁸Jezus kwam op hen toe en zei: ‘Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde.¹⁹Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, ²⁰en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.’

Lied 536

Lezing Johannes 1: 5-12

⁵Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.

⁶Er kwam iemand die door God was gezonden; hij heette Johannes. ⁷Hij kwam als getuige, om van het licht te getuigen, opdat iedereen door hem zou geloven.

⁸Hij was niet zelf het licht, maar hij was er om te getuigen van het licht: ⁹het ware licht, dat ieder mens verlicht en naar de wereld kwam. ¹⁰Het Woord was in de wereld, de wereld is door hem ontstaan en toch kende de wereld hem niet.

¹¹Hij kwam naar wat van hem was, maar wie van hem waren hebben hem niet ontvangen. ¹²Wie hem wel ontvingen en in zijn naam geloven, heeft hij het voorrecht gegeven om kinderen van God te worden.

Lied 247: 1, 3 en 5

Preek

‘En weet, ik ben bij je’ / Overdenking Veertigdagentijd e.v.

Vorig jaar maart reisde ik tijdens de Lijdensweek,
samen met mijn zoon Wriester,
door Duitsland en Polen naar de Oekraïne.
Wij vertrokken na Palmzondag
en na Tweede Paasdag waren we weer terug.
Terugkijkend bleek het een eigentijdse kruisweg geweest te zijn.
In tien dagen bezochten wij vijf plaatsen, hedendaagse statiën:
Dresden, Auschwitz, Breslau, Krakau, Lemberg –
stuk voor stuk beladen plekken,
waar de bloedige geschiedenis van de 20e eeuw
nog altijd zichtbaar en tastbaar is.

Op de eerste avond komen wij aan in Dresden.
Het centrum van die stad
werd in de Tweede Wereldoorlog in as gelegd
en na de val van de Muur weer herbouwd.
Bij aankomst belanden we een demonstratie van Pegida,
toevallig de honderdste op rij –
en ik kan u verzekeren,
zoveel bange en boze mensen,
zoveel grimmigheid, daar word je niet blij van.

De volgende ochtend vroeg worden we wel blij:
de *Pfarrer* van de gerestaureerde Annenkirche,
Christian Weihrauch (Christiaan Wierook, echt waar :)
staat stralend te wachten om zijn kerk voor ons open te maken.

Hij drukt ons een kaart in handen –
het is de uitnodiging voor de inwijdingsdienst voor het nieuwe altaar.
Op die kaart staat de tekst:
Siehe, Ich bin bei euch, alle Tage bis an der Welt Ende. /
I am with you always, to the end of the age.
Het zijn de laatste woorden van het Matteus-evangelie.

Die inwijding is de afronding van een ambitieus restauratieproject,
met als sluitstuk een actueel en beladen altaarstuk:
in een traditionele, Lutherse kerk
schiep Marlene Dumas, de Zuid-Afrikaans/Nederlandse–kunstenaar,
een hedendaagse uitdrukking van geloof, hoop en liefde.

(En wat zien we?)

In de stad van die anti-immigratiebeweging
zweeft een zwarte (!) Jezus, los van het kruis en
wijst de steven van een boot vol... vluchtelingen,
omhoog naar een regenboog.
De regenboog, het symbool van Gods verbond met de mensen (Genesis 9):
'Dit is het teken van het verbond
dat ik met alle levende wezens op aarde gesloten heb.'
En het is deze belofte van God aan Noach die,
aan het einde van het Matteus-evangelie,
herhaald wordt door Jezus aan zijn discipelen:
'En houd dit voor ogen: ik ben met jullie,
alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld'

Wat we in die afscheidswaarden van Jezus kunnen horen is:
geruststelling, hoop, vertrouwen.
'Houd dit voor ogen,' is een aanwijzing, een opdracht.
'Ik ben met jullie,' is een vaststelling door Jezus
en een mededeling aan wie het wil horen.
'Alle dagen,' sluit alle twijfel uit, en is uitdrukkelijk:
niet alleen nu, op het moment dat Jezus dit zegt,
maar ook straks, in de toekomst.
'Tot aan de voltooiing van deze wereld,' duidt op een eindtijd, die ooit komt –
maar waarvan geen mens weet wanneer.
Maar je kunt erop vertrouwen dat hij er voor je zal zijn.

Terug naar het altaarstuk.
Je ziet Jezus er tweemaal in:
als een zwarte man (hè? hij hoort toch blank te zijn?!)
zwevend voor een kruis (hûh? hij was er toch aan toch vastgenageld?!)

en als een man die een vrouw in zijn armen draagt
(een omdraaiing van het klassieke Piéta-motief,
waarbij een treurende moeder haar overleden zoon draagt).

Ineens is alles anders:

Jezus is aanwezig in de kerk,
als een zwarte man, vrij zwevend in de ruimte,
èn als een krachtige, zelfbewuste man die een vrouw draagt.
Jezus, een vrije en krachtige man, die geruststellende woorden spreekt.
Zijn woorden appelleren aan een verlangen in ons –
naar onze eigen kracht en vrijheid.
Ze roepen ons op om zelf sterk en ruimdenkend te worden.

Het vernieuwde altaar staat in de stad
die februari 1945 een vuurzee was –
de hel op aarde.

Maar nu, om je heen kijkend
zie je een stralend kerkinterieur,
met een al even stralend kunstwerk –
dat binnen komt en je aan het denken zet.

Je realiseert je dat
–ondanks al het lijden in de wereld,
door de pijn die mensen elkaar aandoen,
door het geweld waartoe mensen in staat zijn–
je altijd kunt hopen op verandering en verbetering.
Om daarin te geloven hoef je hier maar om je heen te kijken.

Het herbouwen van deze kerk,
het vernieuwen van dit altaar,
het inwijden van ditt kunstwerk:
het is het levend bewijs dat er altijd hoop is,
en dat je er op kunt vertrouwen dat het op een dag weer goed komt –
wanneer je erin wilt geloven,
en wilt doen wat je kunt.

Jezus spreekt zijn ‘Ik ben bij je’ uit
nadat hij in het bijbelverhaal is opgestaan uit de dood.
Hij spreekt voor de laatste keer zijn discipelen –
hij zendt hen uit, de wereld in,

zijn volgelingen de zorg toevertrouwend
voor het verspreiden van zijn boodschap.
Ze hebben houvast nodig, iets om op terug vallen –
wanneer ze het niet meer weten.

Kun je, ook bijna tweeduizend jaar later,
nog ervaren dat deze woorden ook tot ons gericht zijn?
Kun je ‘En houd dit voor ogen,’ horen als een aanreiking,
een bemoediging die in je resoneert en je rust geeft?
Kun je ‘Ik ben met jullie,’ ervaren als een aanwezigheid van iets ontastbaars,
een kracht die je bijstaat, die er voor je is?
‘Alle dagen,’ horen als een versterking van de boodschap van aanwezigheid,
niet alleen in dit (altijd weer) voorbijgaande moment,
maar ook alle volgende momenten?
En ‘Tot aan de voltooiing van deze wereld,’ horen als voorbij de ons bekende
horizon van tijd en ruimte,
een verwijzing naar momenten en plekken die ons voorstellingsvermogen ver te
boven gaan?

Deze woorden van Jezus kunnen niet alleen de discipelen,
maar ook ons nog steeds houvast geven –
en daarmee rust en vertrouwen.
Ook – nee beter: juist!– in periodes van tegenslag of zelfs depressie.
We kunnen allemaal in het spreekwoordelijke diepe gat vallen.
En weet u, op de bodem beland,
kun je soms terugvinden wat je onderweg in je leven was kwijtgeraakt:
je eigenheid en je spiritualiteit, je geloof en je vertrouwen.
Vanaf die bodem kun je weer gaan opbouwen.
Zoals ze in Dresden met elkaar deden.
Op de bodem van je leven, in het diepst van de put kun je ervaren
dat je niet alleen bent, juist niet zelfs.
Om met ETTY HILLESUM te spreken:
‘Binnen in me zit een heel diepe put. En daarin zit God.’
Dan blijkt de bodem van de put de basis van je leven te zijn.
Daar beneden kun je ontdekken dat je nooit alleen bent,
zelfs niet in het donkerste uur:
‘En weet, ik ben bij jullie, altijd.’ Amen

Kort orgelspel

Film André en Wrister Meiresonne

Muziek: Amen, Hayr Sourb - Armeense hymne

Voorbeden, stil gebed

Eeuwige God,

We bidden voor de wereld, we bidden voor ons zelf.

We bidden, niet omdat we rekenen op een wonder uit de hemel.

Maar we hopen wel op het wonder, dat u ons blijft inspireren. Dat u ons verantwoordelijk maakt en verantwoordelijk houdt voor ons bestaan.

Dat u het ons geeft, voor de mensen om ons heen te leven.

Om stil te zijn, wanneer dat nodig is. Zonder grote antwoorden. Zonder gemakkelijke veroordelingen.

Maar ook om het woord te nemen wanneer anderen op ons rekenen. Wanneer stil zijn, niet meer kan. Wanneer onrecht heerst en mensen daaronder lijden.

Wanneer wij mensen leven naar onze roeping mogen wij ervaren dat u bij ons bent. Geef ons om zo uw licht in de wereld te zijn. Uw licht dat mag stralen voor alle mensen.

In de stilte willen we u bidden.

Bidden voor wat ons dwars zit.

Danken voor wat ons op de been houdt of vrolijk maakt.

We noemen namen van wie ons lief zijn.

We overdenken wat ons blokkeert in ons contact met allen.

Wees zo met ons, als we bidden in de stilte.

Met uw kerk van alle plaatsen en tijden bidden we met de woorden die Jezus ook ons heeft leren bidden:

Onze Vader

*Onze Vader, die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd,
Uw koninkrijk kome,
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood
En vergeef ons onze schulden
Zoals wij onze schuldenaars vergeven.
En leid ons niet in verzoeking,
Maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk en de kracht
en de heerlijkheid tot in eeuwigheid.
Amen*

mededelingen

Collecte

Slotlied 362 (allen gaan staan)

Uitzending en zegen

Bevestigen wij dan ons geloof in een leven van liefde.
Aanvaarden wij onze verantwoordelijkheid voor onze geloofsgemeenschap,
Haar taak in deze wereld, met haar noden.
En gaan wij dan van hier naar ons huis en onze levensopdracht.
Onder Gods zegen.

De Heer zegene en Hij behoede u
De Heer doe zij aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Heer verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.
g. Amen.